

ԵՐԿՈՒԵԱԲԹԻ, 23 ՄԱՅԻՍ, 2022

ՏԵՐՈՒՆԱԿԱՆ ԱՊՈԹՔ

(միասնաբար արտասանուած)

Իմաստութիւն Հօր Յիսուս, Կուր ինձ իմաստութիւն պարիս խորհել եւ խօսել եւ գործել առաջի քո յամենայն ժամ. ի չար խորհրդոց, ի բանից եւ ի գործոց փրկեալս լիս. եւ ողորմեա քո արարածոց եւ ինձ բազմամեղիս: Ամէն:

ՍԱՂՄՈՍ 120

ԱՍՏՈՒԱԾ ՄԵՐ ՊԱՀԱՊԱՆՆԸ

Աչքերս դէպի լեռները կը բարձրացնեմ,
ուրկէ իմ օգնութիւնս պիտի գայ ինձի:
Օգնութիւնս Տիրոջմէն է որ պիտի գայ,
որ արարիչն է՝ երկինքին ու երկրին:
Անիկա թոյլ պիտի չտայ որ փորձանքի մէջ իյնաս,
որովհետեւ քու անքուն Պահապանդ է ան:
Արդարեւ, ան չի ննջեր եւ չի քնանար,
իր ժողովուրդին Պահապանն է ան:
Տէրը քու պահապանդ է,
քու հովանի պաշտպանդ է, կողքիդ կանգնած:
Ոչ ցերեկ արեւն արեգակը քեզի վնաս պիտի տայ,
ոչ ալ լուսինը՝ գիշերը արեւն:
Տէրը ինք քեզ պիտի պահէ ամէն չարիքէ,
եւ քեզ պիտի պահպանէ:
Տունդ դուրս ըլլաս թէ ներս՝
Տէրը ինք քեզ պիտի պաշտպանէ,
այժմէն մինչեւ յաւիտեան:

ՇԱՐԱԿԱՆ-ԱՊՈԹՔ

*Տէր ողորմեա, Տէր ողորմեա, Տէր ողորմեա, Տէր ողորմեա:
Ամենասուրբ Երրորդութիւն, տուր աշխարհիս խաղաղութիւն:
Եւ Հիւանդաց բժշկութիւն, ննջեցէրոց արքայութիւն:
Արի Աստուած Հարցն մերոց, որ ապաւէն ես նեղէրոց:
Տէր ողորմեա, Տէր ողորմեա, Յիսուս Փրկիչ մեզ ողորմեա:*

*Պահապան ամենայնի Քրիստոս,
աջ քո հովանի լիցի ի վերայ իմ ի տուտ եւ ի գիշերի,
ի նստիլ ի փան, ի գնալ ի ճանապարհ,
ի ննջել եւ ի յառնել, զի մի երբեք սասանեցայց.
եւ ողորմեա՛ քո արարածոց եւ ինձ բազմամեղիս:*

ՕՐՈՒՄՆ ՆԻԹԸ

ԱՌԱԿԱՑ 29 ԳԼՈՒԽ

ԾԱՆՕԹՈՒԹԻՒՆ 29:16-27

16րդ համարը յիշեցուց, ու մանաւանդ՝ վարահեցուց, եթէ նոյնիսկ ամբարիշտներուն շարնալով, յանցանքը պիտի շարնայ, բայց արդարները անոնց իյնալը պիտի փեսնեն: Այս համարին միտքը ամբողջացնելու ու ապա անցնելու յաշորդ համարին: Յաճախ կը նեղուինք ի փես ամբարշտութեան շարնալուն, յաճախ, նաեւ, կը յուսահափինք, երբ ամբարիշտները ոչ միայն կը շարնան, այլ՝ կը դառնան կարծէք անպարտելի, ան յաղթահարելի: Բայց Առակաց գիրքը կու գայ վարահեցնելու, ու մեզի յոյսը փայլու, որ արդարները պիտի փեսնեն անոնց իյնալը, անոնց պարտութիւնը:

17րդ համարը, ինչպէս այլ ուրիշ համարներ եւս, շեշտը կը դնէ զաւակներու դաստիարակութեան վրայ: Առակաց գիրքը ոչ միայն անձին, այլ նաեւ անձէն անդէն, անձին հետ կապուած իր զաւակներուն դաստիարակութեան կարեւորութիւնը կը շեշտէ: Ինչ որ այսօրուան աշխարհին դրուածքը, ուր կուգէ գրկել զաւակը այդ դաստիարակութենէն: Նախ սկսինք հետեւեալ հասարակութեան, յիշենք Առաքեալներուն կեցուածքը, երբ անոնք արեւան կանչուեցան, որովհետեւ Յիսուս Քրիստոսը կը քարոզէին, եւ երբ խստիւ արգիլուեցաւ անոնց որ անգամ մըն ալ չխօսին Յիսուս Նազովրեցիի մասին կամ Անոր անունով, այսպէս պարասխանեցին անոնք. «Մենք չենք կրնար չխօսիլ մեր փեսածին եւ մեր լսածին մասին» Գործք Առաքելոց 4:20: Ահա այսօր ալ մենք որպէս ծնողներ, որքանով քաջութիւնը ունինք խօսելու եւ ըստ այնմ մեր զաւակները դաստիարակելու Յիսուս Քրիստոսի անունով: Այլապէս այսօրուան աշխարհը Օրէնքի ուսուցիչներուն եւ փարիսեցիներուն նման կ'արգիլէ խօսելու Քրիստոսի մասին կամ Քրիստոսի անունով: Այս հասկացողութեամբ, Առակաց գիրքը կու գայ ինք եւս շեշտը դնելու մեր զաւակներուն դաստիարակութեան վրայ, որպէսզի նախ իրենք չեղին, երկրորդ, որպէսզի մենք իբրեւ ծնողներ հանգիստ ընենք ու գուարճանանք: Քանի քանի անգամներ իբրեւ ծնողներ կը նեղուինք երբ լսենք մեր զաւակներուն սխալ ճամբու մէջ ըլլալը, անոնց կորսուած կամ կորուստի ճամբուն մէջ ըլլալը: Պօղոս Առաքեալ յարակօրէն կը յիշեցնէ իր աշակերտին Տիմոթէոսին ըսելով. «Մանուկ հասակէդ գիտես Աստուծոյ շունչով գրուած գիրքերը: Գիտես որմէ տրվեցար, ամուր պահէ այն աւանդը որ քեզի փոխանցուեցաւ»: Այս բոլորը ցոյց կու փայնէ դաստիարակութեան անհրաժեշտութիւնը, սակայն, ոչ սովորական դաստիարակութեան մասին է խօսքը, այլ՝ Աստուծոյ խօսքի դաստիարակութեան, աստուածային իմաստութեան: Իւրաքանչիւր քրիստոնէայ հաւարացեալ ծնողներու պարտականութիւնն է իրենց զաւակները դաստիարակելու որպէս քաղաքացիներ երկնքի արքայութեան: Այնպէս ինչպէս Ելից գիրքին մէջ քանիցս Աստուած յիշեցուց Իսրայէլի ժողովուրդի զաւակներուն իրենց փոխանցուած պարտիքանները փոխանցելու յաշորդ սերունդին, անով ոչ միայն փեղեակ ըլլալու պարտիքաններուն, այլ՝ պարտաստուին Աստուծոյ ժողովուրդը դառնալու: Մենք յաճախ այնպէս կը կարծենք, որ հարցը պարտիքանները գոց տրվիլն է, կամ մեր կարողութեան չափով զանոնք գործադրելը, սակայն հիմնականին մէջ անոնց դերը մեզ դաստիարակել է, ինչպէս պիտի ըսէ Պօղոս Առաքեալ. «Օրէնքը մեր խնամակալ դաստիարակը եղաւ մեզ Քրիստոսի բերելու եւ հաւարքով արդարանալու» Գաղթ 3:24: Երկրորդ, կապենք այս համարը նախորդ համարին, ինչպէս պիտի չշարնան ամբարիշտները, անպայման պիտի շարնան, որովհետեւ հոն ուր դաստիարակութիւն չկայ, հոն ուր Աստուծոյ երկիւղը չկայ, հոն ամբարշտութիւն կայ: Միւս կողմէ, արդարները պիտի փեսնեն ամբարիշտներուն իյնալը, այն արդարները, որոնք Աստուծոյ խօսքով դաստիարակուած եւ Աստուծոյ երկիւղովը աստուծոնք են: Հերաքրքրական է, որ զաւակը դաստիարակելու նպատակը, որ եթէ նոյնիսկ իրեն համար, իր բարիքին համար չընես, գէթ գոնէ քեզի համար, որպէսզի դուն հանգստանաս ու գուարճանաս:

18րդ համարը յարակ կը ներկայացնէ ըսելով. «Առանց մարգարէութեան՝ ժողովուրդը կը խտրորի»: Ինչպէս մարգարէութեան սերտորդութեան ժամանակ անդրադարձանք, որ մարգարէ կամ մարգարէութիւն կը նշանակէ Աստուծոյ պարզամտութիւնը, խօսնակը, Աստուծոյ յայտնութիւնները փոխանցողը: Ուրեմն, որքան անհրաժեշտ ու կարեւոր է մարգարէին ու մարգարէութեան ներկայութիւնը ժողովուրդի կեանքին մէջ, այլապէս՝ Առակաց գիրքը կ'ըսէ. այդ ժողովուրդը կը խտրորի, այսինքն՝ մոլորի, ուղղութիւնը կորսնցնէ: Անոր համար ալ, երբ Աստուած փարբեր փարբեր առիթներով լուռ կը մնար, այսինքն՝ ժողովուրդի կեանքին մէջ մարգարէ չէր ելլեր, ժողովուրդը մոլորուած վիճակի մարնուած, որպէս Աստուծոյ կողմէ լքուած ըլլար: Ի միջի այլոց, Աստուծոյ պարիժներն մէկն ալ այդ է, երբ Աստուած լուռ կը մնայ, կամ երես կը դարձնէ: Այսօր ալ նոյն վիճակին մէջ կը գտնուինք, եւ հարց կու փայնէ, այսօր կա՞ն մարգարէներ կամ մարգարէութիւններ: Այո կան, յաճախ նաեւ ոչ թէ միայն կան, այլ նաեւ փրուած է որ այդպիսին ըլլան, բայց կը դերանանք այդ պարտականութեան մէջ: Օրինակ, Յիսուս Քրիստոսի առաքելութեան ու պաշտօնին մէջ մենք կը փեսնենք, Թագաւորական, Քահանայապետական եւ

Մարգարեական պաշտօնները, այս պաշտօնները յանձնեց Իր եկեղեցիին, ուրեմն՝ Եկեղեցին ինք պարպա-
կանութիւնը ունի երկրի վրայ դառնալու այն մարգարէն որուն պարպականութիւնն է փոխանցելու
Աստուծոյ պարգամները, ի պահանջել յարկին ազդարարելու, այնպէս ինչպէս անցեալին մարգարէն
կազդարարէր, գգուշացնելով գալիք պարուհասներէն: Ահա թէ ինչու Առակաց գիրքը հոս եւս կը յիշեցնէ,
որ առանց մարգարեութեան, ժողովուրդը կը խոտորի, այլապէս եթէ Աստուծոյ Օրէնքը պահէ ու մանաւանդ՝
այդ Օրէնքին հնազանդի ու հետեւի երջանիկ կըլլայ:

19րդ համարը կու գայ ցոյց տալու, թէ այն ծառան որ կը հասկնայ, բայց պարասիսան չի տար, ականջ չի
տար ըսուածին, այդպիսի ծառան խօսքով չի խրատուիր, չի դաստիարակուիր, այլ նախապէս ալ ըսած էր,
որ ոչ լուիցէ բանի, այլ՝ լուիցէ քանի: Այլապէս կան ծառաներ, որոնք ոչ միայն կը լսեն, այլ նաեւ կը գոր-
ծադրեն, օրինակ Յովսէփ գեղեցիկ, Դանիէլ, որոնք ծառաներ էին, բայց իրենց տրեւրուն մօտ պար-
ուի արժանացան: Որովհետեւ անոնք ունէին Աստուծոյ երկիրն ու իմաստութիւնը:

20րդ համարը Սողոմոն իմաստուն կը ներկայացնէ այն անձը որ յանդուգն է, իր խօսքերը անմիջապէս
արտայայտող առանց մրածելու: Այդպիսի պարագային, յիմարին աւելի յոյս կայ փոխուելու քան այդպի-
սին: Այսպէս, կարծէք քիչ մը թերթի ներկայացուած ըլլար: Երբ կը կարդանք գրաբար փարբերակը այնտեղ
յիշուած է յանդուգն բառը: Ըլլայ Պօղոս Առաքեալ, իր Տիմոթէոսին եւ Տիմոթի գրած նամակներուն մէջ,
ըլլայ Պետրոս Առաքեալ իր երկրորդ ընդհանրական նամակին մէջ կ'անդրադառնան յանդուգն նկարագիր
ունեցողին, որ այդպիսիներ չեն կրնար ժառանգել երկնքի արքայութիւնը: Ընդհանրապէս այս բառին հետ
ընկերացող բառը գոռոզ, ինքնահաւան բառերն են: Այլ խօսքով հպարտ: Ուրեմն, այսպիսի պարագային
յիմարը աւելի յոյս ունի փոխուելու քան յանդուգն մարդը:

Որքան գգուշութեամբ պէտք է կարդալ, ու մանաւանդ համեմատական ընել հպարտներու միջեւ: Ահա
օրինակներէն մէկն է 21րդ համարը: Որ երկու երես կամ երկու փարբերակ կարելի է տեսնել անոր մէջ: Երբ
այս թարգմանութիւնը կը կարդանք, ապա այնտեղ նշուածը կ'ըստ. «Եթէ մէկը իր ծառան փոխութենէն
փափկութեամբ մեծցնէ, այսինքն՝ դաստիարակէ, ինամէ, աւարտին անիկա իր տղան կ'ըլլայ», այսինքն
հարագար գաւկի պէս կ'ըլլայ: Ասիկա կախում ունի անձէն: Եթէ այդ ծառան իրօք այդպիսին է, որ
կ'անդրադառնայ իր փրոջ հոգածութեան: Այլապէս կան ծառաներ, որոնք կ'օգտագործեն աշխարհ եւ կը
չարաշահեն: Անոր համար ալ, երբ գրաբար փարբերակը կը կարդանք, ապա այնտեղ կ'ըսուի. «եւ յետոյ
մորմոքեսցի յանձն իւր», այսինքն՝ կը տագնապի, այսինքն՝ արդիւնքը հակառակը կրնայ ըլլալ: Երբ
մորմոքեսցի բառը կը համեմատենք Զաքարիա 9:5:

22րդ համարը կը ներկայացնէ արդիւնքը բարկացող մարդուն: Քանի չունի ներքին խաղաղութիւնը,
ինքնաբերաբար ներքին պոռթկումը պիտի դուրս տայ, եւ ուրիշ բան պիտի չընէ, եթէ ոչ կռիւ: Ուրեմն,
ամբողջ հարցը կը կայանայ անձին մէջ, եթէ խաղաղ եմ, իմ շուրջս ալ խաղաղութիւն պիտի սփռեմ, իսկ եթէ
ոչ՝ հակառակը՝ կռիւ: 23րդ համարը մէկ այլ փարբերակն է Յակոբոս եւ Պետրոս Առաքեալներուն խօսքին.
«Աստուած հակառակ է ամբարտաւաններուն, մինչ խոնարհներուն շնորհք կու տայ» 4:6, 5:5:

24րդ համարը հետաքրքրական արտայայտութիւն է, «Գողին ընկեր եղողը, իր անձը կ'ապրէ»: Կը
նշանակէ, իր անձին փրկութեան մասին մտածողը չէ: Կը նշանակէ իմաստութիւնը արող է: Կը նշանակէ,
իր ազահութեան համար, նոյնիսկ իր հոգին վնասելու պարտաստ է: Միւս կողմէ, ան նաեւ կ'երդնու որ
ճշմարտութիւնը ըսէ, բայց չըսէր, իսկ չըսելով, նախ իր անհաւարարմութիւնը ցոյց տուած կ'ըլլայ Աստուծոյ
նկատմամբ, երկրորդ, երդում ընելով եւ ճշմարտութիւնը չըսելով անէծք բերած կ'ըլլայ իր գլխուն:

25րդ համարը կը ներկայացնէ, թէ ինչպէս մարդոցմէ վախնալու վիճակը զինք որոգայթի մէջ կը ձգէ: Կը
նշանակէ, յաճախ մենք հաշիւ կ'ընենք, թէ մարդիկ ինչ կ'ըսեն մեր մասին, գգուշ ըլլանք բաներէ, որոնք
պէտք է ըսել, չըսելու որպէսզի մեզի համար վնաս չըլլայ, բայց յաջորդ նախադասութիւնը կու գայ եւ կը
յիշեցնէ, որ Տիրոջ ապաւինողը ամուր ապաստանարան կ'ունենայ: Նախ ըսելու պարագան, երբ կ'ուզենք
բան մը ըսել, նախ Աստուծոյ իմաստութիւնը խնդրենք, որպէսզի մեր ըսելիքը ճիշդ ձեւով ըլլայ: Երկրորդ
ճիշդ ժամանակին ըլլայ: Միւս կողմէ, մարդոցմէ վախի հասկացողութեան օրինակներէն՝ Պետրոս Առա-
քեալի պարագան, Պոնտացի Պիղատոսի պարագան: Փոխարէնը, Աստուծոյ ապաւինելու, Անոր հովանիին
տակ ապաստան գրնելու ու պաշտպանութիւն: Ու մանաւանդ, ամբողջական հաւաքով ու վստահու-
թեամբ, եթէ Աստուած մեր կողքին է, ով կրնայ մեզի հակառակ ըլլալ: Ուրեմն Աստուծոյ հնազանդելու քան
մարդոց: 26րդ համարը շարունակութիւնն է կամ մտքի ամբողջացումը կարելի է առնել, երբ այս անգամ
իշխանին օգնութիւնն է որ կը փնտռենք, փոխանակ յիշելու, որ մարդուս իրաւունքը, անոր փրկութիւնը
Տիրոջմէն կու գայ: Այսօր ալ մեր փրկութիւնը, մեր օգնութիւնը ուրկէ կը սպասենք ու կ'ակնկալենք:
Սաղմոսերգուն գեղեցիկ կը բացապրէ ըսելով. «Աչքերս դէպի լեռները կը բարձրանցնեմ, ուրկէ իմ օգնու-
թիւնս պիտի գայ, իմ օգնութիւնս Տիրոջմէն է որ պիտի գայ, որ արարիչն է երկինքին ու երկրին» Սաղմոս
120:

27րդ համարը յարակ բացաբարութիւն է որ կու տայ արդարներուն եւ անարդարներուն միջեւ եղած
կացութեան: «Անօրէն մարդը արդարներուն համար գգուելի է, իսկ արդար մարդը անօրէններուն համար
գգուելի է»: Երբեք ալ իրար չեն հաղորդէր: Որովհետեւ արդարին ներկայութիւնը անօրէնին մեղաւորութե-
ան բացայայտումն է, իսկ անարդարին գործերը, ոչ թէ անձը, այլ անոր անօրէնութիւնը գգուելի է արդարին,
այնպէս ինչպէս բժիշկին համար հիւանդը սիրելի է, բայց ան հիւանդութիւնը կ'ապրէ, եւ կ'ուզէ որ բուժէ
հիւանդին: Այսօր ալ մենք ինչպիսի դերակապարտութեան մէջ ենք, մեղքը արելու, բայց մեղաւորը սիրելու եւ
մեղաւորին փրկութեան համար աղօթք բարձրացնելու: